

Göteborgs
Stad

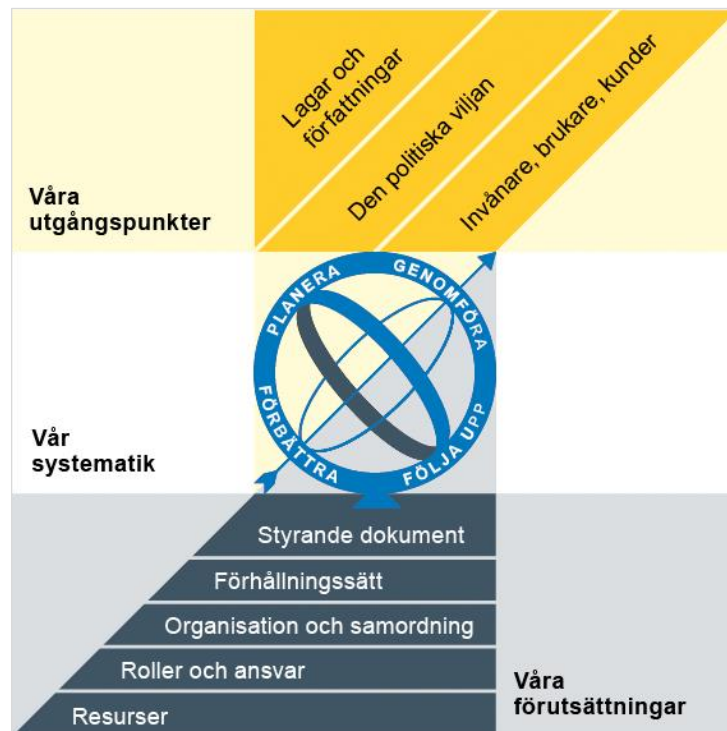
Göteborgs Stads policy för säkerhetsåtgärder i planering av stadsmiljöer

Reglerande styrande dokument

► **Policy**
Riktlinje
Regel
Anvisning
Rutin
Instruktion

Göteborgs Stads styrsystem

Utgångspunkterna för styrningen av Göteborgs Stad är lagar och författningar, den politiska viljan och stadens invånare, brukare och kunder. För att förverkliga utgångspunkterna behövs förutsättningar av olika slag. Stadens politiker har möjlighet att genom styrande dokument beskriva hur de vill realisera den politiska viljan. Inom Göteborgs Stad gäller de styrande dokument som antas av kommunfullmäktige och kommunstyrelsen. Därutöver fastställer nämnder och bolagsstyrelser egna styrande dokument för sin egen verksamhet. Kommunfullmäktiges budget är det övergripande och överordnade styrande dokumentet för Göteborgs Stads nämnder och bolagsstyrelser.

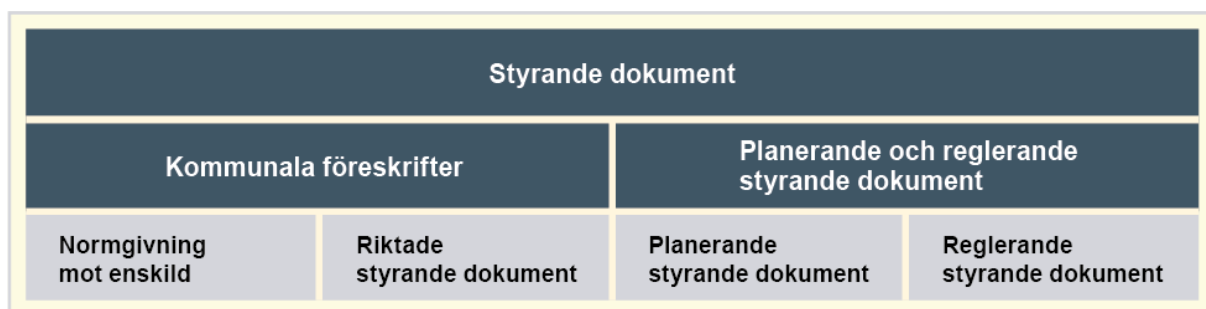

Om Göteborgs Stads styrande dokument

Göteborgs Stads styrande dokument är våra förutsättningar för att vi ska göra rätt saker på rätt sätt. De anger vad nämnder/styrelser och förvaltningar/bolag ska göra, vem som ska göra det och hur det ska göras. Styrande dokument är samlingsbegreppet för dessa dokument.

Stadens grundläggande principer såsom demokratisk grundsyn, principer om mänskliga rättigheter och icke-diskriminering omsätts i praktisk verksamhet genom att de integreras i stadens ordinarie beslutsprocesser. Beredning av och beslut om styrande dokument har en stor betydelse för förverkligandet av dessa principer i stadens verksamheter.

De styrande dokumenten ska göra det tydligt både för organisationen och för invånare, brukare, kunder, leverantörer, samarbetspartners och andra intressenter vad som förväntas av förvaltningar och bolag. De styrande dokumenten ligger till grund för att utkräva ansvar när vi inte arbetar i enlighet med vad som är beslutat.

Dokumentnamn: Göteborgs Stads policy för säkerhetsåtgärder i planering av stadsmiljöer			
Beslutad av: Kommunfullmäktige	Gäller för: Göteborgs Stads byggande och planerande nämnder och styrelser	Diarienummer: 1429/18	Datum och paragraf för beslutet: 2021-01-28 § 16
Dokumentsort: Policy	Giltighetstid: Tillsvidare	Senast reviderad: -	Dokumentansvarig: Avdelningschef Beslutsunderlag och utredning samt styrning
Bilagor: -			

Innehåll

Inledning	3
Syftet med denna policy	3
Vem omfattas av policyn	3
Bakgrund	3
Koppling till andra styrande dokument	3
Stödjande dokument	3
Policy	4
Generella utformningsprinciper	4
Överblickbarhet	4
Synlighet	4
Orienterbarhet	5
Tillgänglighet	5
Belysning	5
Rumsliga ansvarsförhållanden	5
Livfulla platser	5
Tidsanvändningsmönster	5
Specifika utformningsprinciper gällande fordonsburna attacker	6

Inledning

Syftet med denna policy

Denna policy ska säkerställa att säkerhetsaspekten, utifrån definition på nästa sida, inkluderas i stadens planeringsprocess och utformning av stadsmiljö.

Vem omfattas av policyn

Denna policy gäller tillsvdare för Göteborgs Stads samtliga byggande och planerande nämnder och styrelser.

Bakgrund

Kommunstyrelsen beslutade 2018-08-22 § 676 att ge i uppdrag till stadsledningskontoret att tillsammans med trafiknämnden och byggnadsnämnden ta fram riktlinjer för säkerhetsåtgärder i planering av stadsmiljöer.

Utifrån stadens behov och dokumentets innehåll visade det sig att en policy, snarare än en riktlinje, lämpar sig bäst.

Koppling till andra styrande dokument

Dialog och samarbete – Ett samlat program för Göteborgs Stads trygghetsfrämjande och brottsförebyggande arbete (kommunfullmäktige 2014)

Göteborgs Stads program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2021–2026 (kommunfullmäktige 2020)

Göteborgs Stads program för en jämlik stad 2018 – 2026 (kommunfullmäktige 2018)

Göteborgs Stads riktlinje för hantering av säkerhetsrisker (kommunfullmäktige 2016)

Göteborgs Stads plan för arbetet med krisberedskap och civilt försvar 2021-2023 (kommunfullmäktige 2021)

Stödande dokument

Med människan i fokus. En uppföljning av Politik för gestaltad livsmiljö 2020 och medskick inför framtida arbete, ArkDes (2020)

Brottsförebyggande och trygghetsskapande perspektiv och åtgärder i samhällsbyggnadsprocessen, Boverket 2019:20 (2019)

Säkerhet i offentlig miljö – Skydd mot antagonistiska hot och terrorism, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap MSB1448 (2019)

Skydd mot fordonsattacker, Sveriges Kommuner och Regioner (2018)

Politik för gestaltad livsmiljö, Prop. 2017/2018:110 (2018)

Policy

Denna policy:

- avser med säkerhetsåtgärder fysiska åtgärder i syfte att förhindra eller minimera risken för brott. Säkerhet kan definieras som ett tillstånd som innebär graden av frånvaro från risker, eller graden av kontroll över riskkällor eller som resultatet av åtgärder eller egenskaper som minskar sannolikheten för att oönskade händelser ska inträffa. I denna policy är riskkällan/den oönskade händelsen brott och åtgärderna syftar till att minska risken för, eller till och med förhindra, att brott begås.
- gäller för offentliga platser som kommunen har rådighet över, såväl allmän platsmark (gator, torg, parker eller andra områden är tillgängliga för alla) som kvartersmark (till exempel skolgårdar, idrottsplatser och parkeringsytor).
- gäller i kommunens dialoger med externa parter (exploatörer, markägare, konsulter, samfällighetsföreningar eller andra huvudmän för offentliga platser).
- omfattar detaljplanering, projektering, bygglov och gestaltning/utformning samt i de fall det är relevant även program. Vid om-, till- och nybyggnation därutöver kan denna policy med nedanstående utformningsprinciper vara vägledande.
- omfattar stadsmiljö i bemärkelsen en tät och blandad bebyggelse, där grönska är begränsad till parker och planteringar och det finns tillgång till kollektivtrafik. Centumbildningar och centrumområden utanför stadscentrum är också stadsmiljö då de har samma karaktär av täthet och blandning av bostäder, kontor, butiker, mötesplatser och allmänna lokaler.

Generella utformningsprinciper

I planering och utformning av stadsmiljön ska säkerhetsaspekten beaktas utifrån goda förhållanden enligt nedanstående. Utformningsprinciperna behöver vägas mot olika gruppers särskilda behov, såsom exempelvis barn, unga, äldre och personer med funktionsnedsättning.

Överblickbarhet

Siktstråk och annan utformning gör att platser eller gång-/cykelvägar går att överblicka. Ett tydligt organiserat gångvägsystem bidrar till överblickbarheten. Nischer, vrår, hörn eller vegetation som kan fungera som gömställe bör undvikas. Entréer till platser eller hus bör synas på avstånd.

Synlighet

Visuella samband, till exempel mellan inne och ute, samt genomsiktighet vid exempelvis entréer, hissar, trappor, passager, hållplatser och parkeringsplatser, ökar synligheten. Gångvägar bör vara väl synliga från exempelvis parkeringsplatser och hållplatser. Gångvägar bör passera platser där aktiviteter pågår. Utskjutande och överhängande element, indragna dörrar, vinklar och vrår som hindrar en att synas, bör undvikas.

Orienterbarhet

Orienterbarhet innebär att det ska vara lätt att hitta. gångytor och vägar bör vara tydligt organiserade. Siktlinjer till landmärken och identifierbara punkter och mål underlättar orienterbarheten, liksom tydligt markerade entréer. Överskådliga platser såsom återvändsgränder, portaler eller isolerade trappor där det är svårt att hitta vägen ut, bör undvikas.

Tillgänglighet

Det ska vara lätt att hitta och nå målpunkter. En person ska inte behöva passera mörka passager. Hållplatser eller parkeringsplatser ska finnas inom ett rimligt avstånd från målpunkten, till exempel bostaden. Vad som anses vara rimligt avgörs i varje enskilt fall. Det ska vara möjligt att välja en alternativ väg på platser som kan upplevas som otrygga. Skapandet av den enda – möjliga – vägen bör undvikas, det vill säga en väg som saknar alternativ, som kan förutsägas och som inte ger ett annat val, exempelvis tunnlar, gångbroar, och smala passager. Funktionshinderperspektivet ska beaktas.

Belysning

God belysning handlar om att själv kunna se och vara sedd av andra. Belysningen ska utformas så att den belyser de som går, cyklar eller vistas på en plats, inte bara fordonstrafiken. Det bör inte finnas något som skymmer belysningen, såsom buskar eller trädkronor. Belysningen ska vara jämn, det vill säga utan mörka zoner, inte nödvändigtvis stark och inte bländande.

Rumsliga ansvarsförhållanden

Tydlighet i utformningen av vilka ytor som är privata, halvprivata, halvoffentliga respektive offentliga stödjer människors medvetande om tillhörighet. Rimlig storlek, eller indelning i mindre enheter ger möjlighet att identifiera sig med och känna ansvar för grannskapet där en bor, gör inköp eller arbetar.

Livfulla platser

En blandning av olika funktioner, till exempel skola, livsmedelsbutik, kafé och bostäder samt gångvägar som passerar, gör att andra människor än en själv finns närvarande, vilket kan bidra till en ökad positiv social kontroll. En attraktiv utformning av en plats får människor att vilja stanna till en stund. Visuell kontakt mellan olika aktiviteter och händelser bidrar till livfullheten. Rätt skala möjliggör att igenkänning, överblickbarhet, synlighet med mera.

Tidsanvändningsmönster

Användning av platser under dagen respektive veckan beror på blandningen av funktioner, öppnings- och stängningstider för olika verksamheter, arbetstider, ankomster och avgångar för kollektivtrafik, nöjen, sportarrangemang och så vidare. En tydlig skillnad kan etableras mellan de tider när platsen används och de tider när platsen inte används. Till exempel kan platsen bevakas eller hållas låst när den inte används. En så jämn användning av platsen som möjligt över tiden ska eftersträvas.

Specifika utformningsprinciper gällande fordonsburna attacker

För att motverka fordonsburna attacker ska MSB:s vägledning Säkerhet i offentlig miljö – Skydd mot antagonistiska hot och terrorism användas som stöd för val av åtgärder för fysiskt skydd.

För att minska möjligheten att utföra fordonsburna attacker ska det i första hand utredas om det kan ske genom utformning av gatan/platsen och i andra hand genom fysiska hinder.

Med fysiska hinder avses aktiva fordonsbarriärer (exempelvis höj- och sänkbara pollare, grindar, bommar) eller passiva fordonsbarriärer (exempelvis vallar, landformationer, vatten, diken, gatumöblemang). Barriärerna kan integreras i miljön genom att utformas som kulturyttringar, vattenformationer, sittplatser, lekredskap, planteringsanläggningar, trappor med mera. Passiva barriärer är att föredra när det är möjligt eftersom de aktiva kan manipuleras.

Vid val av åtgärder behöver utformningen vägas mot olika gruppers särskilda behov, såsom exempelvis barn, unga, äldre och personer med funktionsnedsättning.